

ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ ТА МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ ВІВЦЕМАТОК БУКОВИНСЬКОГО ТИПУ АСКАНІЙСЬКОЇ КАРАКУЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ

О. Б. Лесик, М. В. Похивка
biarpv@mail.ru

Буковинська державна сільськогосподарська дослідна станція
Національної академії аграрних наук України
вул. Крижанівського Богдана, 21 а, м. Чернівці, 58026, Україна

Наведено результати досліджень щодо розведення буковинського типу асканійської каракульської породи овець. В результаті проведених досліджень встановлено, що тварини міцної конституції, добре пристосовані до умов вологого клімату Буковини.

Встановлено високі показники відтворювальної здатності вівцематок. Так, заплідненість вівцематок в господарствах в середньому становить 94,3%, плодючість – 138%, вихід ягнят на 100 вівцематок – 130,2 голів, при збереженості молодняку 98,7%. Нами встановлені високі показники живої маси баранів-плідників – 95,0 кг, вівцематок 57,9 кг, що перевищують вимоги до елітних тварин племінних репродукторів. Тварини в господарствах чорного, сірого та коричневого забарвлення.

Проведена комплексна оцінка ягнят дозволяє стверджувати, що ягнятка характеризуються достатньою адаптивною здатністю та високою племінною цінністю. Народжуються ягнята міцної конституції, достатньо крупні, з високою живою масою при народженні від 4,0-6,2 кг, в основному середнього розміру завитків, плоского і ребристого смушкових типів – 69,3%. Наявність плоского смушкового типу (50,2%) короткого волосу, тонкої міздри дозволяє проводити забій ягнят на смушки в більш пізні строки (5-7 діб).

Результати досліджень свідчать, що вівцематкам буковинського типу притаманна висока молочна продуктивність, яка підтверджена кількістю народжених і вигодованих ними ягнят. Від однієї вівцематки за період доїння 157 днів, отримано 109,1 кг товарного молока, при середньодобовому 0,695кг. Вироблено бринзи на одну вівцематку 24,2 кг.

Слід відмітити, що у валовому доході частка продуктів з овечого молока становить близько 60%, м'яса в живій масі – 45%, в

той час як вовни лише 3,0%.

Отже, в результаті проведених нами досліджень встановлено, що тварини буковинського типу асканійської каракульської породи міцної конституції з високими показниками продуктивності, які добре пристосовані до умов вологого клімату Буковини. Вівцематки володіють високими показниками відтворювальної здатності та молочної продуктивності.

Ключові слова: вівці, порода, тип, селекція, плодючість, відтворювальна здатність, жива маса, молочність.

REPRODUCTIVE CAPACITY and MILK PRODUCTIVITY of the BUKOVINIAN TYPE EWES of ASCANIAN KARAKUL BREED

O. B. Lesyk, M. V. Pohyvka
biapv@mail.ru

Bukovinian State Agricultural Research Station NAAS
21 a, Kryzhanivskyy Bogdan Str., Chernivtsi, 58026, Ukraine

The research results of the breeding of ewes of Bukovinian Type Ascanian Karakul Breed are set out. As a result, it is established, that the animals of strong constitution are well adapted to humid bukovinian climate conditions.

The high indexes of ewes' reproductive capacity were established. Thus, the ewes' fertilization in farms makes averagely 94,3 %, fertility – 138 %, output of lambs per 100 ewes – 130,2 heads, when the survival of young stock - 98,7 %. We have established the high indexes of rams live weight – 95.0 kg, ewes 57,9kg, these indexes overlap the requirements to the elite animals of breeding farms. The animals in farms are of black, grey and brown staining.

The complex assessment of lambs, which was conducted, allows to state that the lambs are characterized by the enough adaptive capacity and high breeding value. The lambs of strong constitution are born, rather big, with high live weight at birth from 4,0 to 6,2 kg, mainly of middle curls size, flat and ribbed stripes type – 69,3 %. The availability of flat lambs' type (50,2 %) with short hair and thin inner skin, allows to carry out slaughter of lambs for lamb pelt in more late terms (5-7 days).

The research results show that the ewes of Bukovinian Type have high milk productivity, which is due to the quantity of lambs, which they

had born and fed. From one ewe was obtained 109,1 kg of commodity milk during period of milking - 157 days, when the average daily milk yield was 0,695 kg. The sheep cheese (brynza) was produced – 24,2kg per one ewe.

One should note, that the part of products, made from sheep milk, makes about 60 %, meat in live weight – 45 %, while the wool - only 3,0 % of the gross income.

Hence, as the result of our research, it is established that the Bukovinian Type animals of Ascanian Karakul Breed are of strong constitution with high productivity indexes, and are well-adapted to the humid Bukovinian climate conditions. The ewes have high indexes of reproductive capacity and milk productivity.

Keywords: sheep, breed, type, selection, fertility, reproductive capacity, live weight, milking.

ВОСПРОИЗВОДИТЕЛЬНАЯ СПОСОБНОСТЬ И МОЛОЧНАЯ ПРОДУКТИВНОСТЬ ОВЦЕМАТОК БУКОВИНСКОГО ТИПА АСКАНИЙСКОЙ КАРАКУЛЬСКОЙ ПОРОДЫ

О. Б. Лесык, М. В. Похывка
biapv@mail.ru

Буковинская государственная сельскохозяйственная опытная станция Национальной академии аграрных наук Украины
ул. Крыжановского Богдана, 21 а, г. Черновцы, 58026 Украина

Приведены результаты исследований по разведению буковинского типа асканийской каракульской породы овец. В результате проведенных исследований установлено, что животные крепкой конституции, хорошо приспособлены к условиям влажного климата Буковины.

Установлены высокие показатели воспроизводительной способности овцематок. Так, оплодотворяемость овцематок в хозяйствах в среднем составляет 94,3%, плодовитость – 138%, выход ягнят на 100 овцематок – 130,2 голов, при сохранности молодняка 98,7%. Нами установлены высокие показатели живой массы баранов – 95,0 кг, овцематок – 57,9кг, превышающие требования к элитным животным племенных репродукторов. Животные в хозяйствах черной, серой и коричневой окраски.

Проведенная комплексная оценка ягнят позволяет утверждать, что ягнята характеризуются достаточной адаптивной способностью и высокой племенной ценностью. Рождаются ягнята крепкой конституции, достаточно крупные, с высокой живой массой при рождении от 4,0 до 6,2 кг, в основном имеют среднего размера завитки, плоского и ребристого барашковых типов – 69,3%. Наличие плоского барашкового типа (50,2%) короткого волоса тонкой мездры позволяет проводить забой ягнят на смушки в более поздние сроки (5-7 суток).

Результаты исследований свидетельствуют о том, что овцематкам буковинского типа присуща высокая молочная продуктивность, подтвержденная количеством родившихся и вскормленных ими ягнят. От одной овцематки за период доения - 157 дней, получено 109,1 кг товарного молока, при среднесуточном надое - 0,695 кг. Из молока от одной овцематки произведено 24,2 кг брынзы.

Следует отметить, что в валовом доходе доля продуктов из овечьего молока составляет около 60%, мяса в живой массе – 45%, в то время как шерсти только 3,0%.

Итак, в результате проведенных нами исследований, установлено, что животные буковинского типа асканийской каракульской породы имеют крепкую конституцию, высокие показатели производительности, хорошо приспособлены к условиям влажного климата Буковины. Овцематки обладают высокими показателями воспроизводительной способности и молочной продуктивности.

Ключевые слова: овцы, порода, тип, селекция, плодовитость, воспроизводительная способность, живая масса, молочность.

В результаті багаторічної селекційної роботи науковців Буковинської дослідної станції та спеціалістів племінних господарств Чернівецької області створено буковинський тип асканійської каракульської породи овець. Тварини характеризуються міцною конституцією та мають комбіновану продуктивність.

Селекційна робота, в першу чергу, була спрямована на підвищення багатоплідності вівцематок та покращення смушкових якостей. Але, в останні роки, у зв'язку з відсутністю ринку збуту смушків, вовни необхідно використовувати усі можливі види продукції і в першу чергу молоко з метою відновлення та формування конкурентоздатної галузі вівчарства.

Тому, метою наших досліджень було висвітлити показники від-

творювальної здатності та молочної продуктивності овець буковинського типу асканійської каракульської породи західного регіону України.

Виробництво молока, м'яса, вовни та іншої продукції вівчарства в значній мірі визначається показниками відтворення стада та збереження одержаного приплоду. Висока плодючість маток і виращування високоцінного молодняку є позитивним для підвищення ефективності селекції [1].

Відтворювальна здатність вівцематок в значній мірі обумовлена генотипом, їх вгодваністю, а також забезпеченістю зеленими кормами, які стимулюють активність і овуляцію яйцеклітини.

Молочна продуктивність вівцематок – генетично обумовлена селекційна ознака, яка в значній мірі сприяє реалізації генетичного потенціалу скороспілості одержаного від них приплоду, а також виробництву товарного молока після відлучення ягнят [2].

Овець асканійської каракульської породи буковинського типу з високими показниками продуктивності, які добре пристосовані до місцевих умов і здатні продукувати високоякісні продукти харчування, розводять в основному у фермерських господарствах лісостепової зони Чернівецької області.

Матеріали і методика досліджень. Робота виконана на поголів'ї овець буковинського типу асканійської каракульської породи в умовах племінних фермерських господарств Новоселицького району Чернівецької області.

Відтворювальну здатність визначено за показниками запліднення та багатоплідності.

Рівень молочної продуктивності визначено під час одержання товарного молока шляхом проведення контрольних надоїв.

Біометричну обробку результатів досліджень проведено методами варіаційної статистики за М.О. Плохинським з використанням комп'ютерної техніки [4,5].

Результати досліджень. Каракульських овець в області нараховується більше 20 тисяч голів. Майже все поголів'я знаходиться у фермерських, приватних господарствах та населення. Селекційна робота з вівцями буковинського типу асканійської каракульської породи проводиться в двох племінних господарствах «Берестецький вівчарик» і «Вівчарик» з поголів'ям 956 голів, в тому числі 703 вівцематки, або 73,5%, з них еліта-34,1%, першого класу– 39,6%.

Плодючість вівцематок важлива ознака, від якої залежить не тільки кількість народженого молодняку, але й виробництво продукції вівчарства. Ця ознака одна із головних при розведенні овець різних порід на Буковині. Здатність тварин зберігати високу плодючість

і життєздатність ягнят свідчить про міцність їх конституції і пристосованість до місцевих кліматичних умов.

Вівцематки буковинського типу асканійської каракульської породи характеризуються високою відтворювальною здатністю. Так, заплідненість овець в господарствах в середньому становить 94,3%, плодючість - 138%, вихід ягнят на 100 вівцематок - 130,2 голів, при збереженості молодняка 98,7% (табл. 1).

Таблиця 1. Відтворювальна здатність вівцематок

Показник	ФГ «Берестецький вівчарик»	ФГ «Вівчарик»	Разом
Вівцематок, голів	374	329	703
з них об'ягнулось, голів	354	309	663
Заплідненість, %	94,6	93,4	94,3
Одержано ягнят, голів	494	421	915
Плодючість, %	140,0	136,2	138,0
Вихід ягнят на 100 вівцематок, гол.	132	128	130,2
Збереженість молодняка, %	98,8	98,7	98,7

Слід відмітити, що хворих тварин, ялових та старих щороку вибравують зі стада. Стадо поповнюють ярками старше року. Вівці буковинського типу асканійської каракульської породи різного забарвлення: сірого, чорного, коричневого. На сьогоднішній день найвищим попитом користуються тварини сірого забарвлення. За показниками живої маси тварини різного забарвлення суттєво не відрізняються між собою. Дещо нижча жива маса відмічається у овець чорного забарвлення в порівнянні з сірими та коричневими. У фермерському господарстві «Вівчарик» утримується в основному тварини сірого та коричневого забарвлення, у зв'язку з тим, що смушки такого забарвлення користуються великим попитом і високо цінуються.

З результатів досліджень встановлено, що у стадах використовують 85,7% баранів-плідників класу еліта, вівцематок класу еліта – 34,1%, першого класу – 36,9%. Слід зазначити, що тваринам притаманна висока жива маса. Так, жива-маса баранів-плідників в середньому становить 85,7 кг, вівцематок – 52-56 кг. Настриг немитої грубої вовни в середньому по господарствах становить 3,0-3,2 кг.

Нами проведена комплексна оцінка ягнят за живою масою, смушковими і товарними якостями. Встановлено, що молодняк народжується живою масою від 4,0 до 6,2 кг, в основному плоского і

ребристого смушкових типів 62,3%, середнього розміру завитків 73,8%, класу еліта – 31,0%, першого – 40,4%, другого – 26,3%. На смушки забивають біля 70% ягнят, в тому числі I сорту – 67,3% (табл.2).

Таблиця 2. Характеристика одержаного молодняку за смушковим типом

Показник	ФГ «Берестецький вівчарик»	ФГ «Вівчарик»	Разом
Одержано ягнят, голів	494	421	915
Жакетний тип, голів	128	92	220
%	26,0	21,9	24,0
Ребристий тип, голів	90,0	85	175
%	18,2	20,2	12,1
Плоский тип, голів	248	211	459
%	50,2	50,1	50,2
Кавказький тип, голів	16	25	41
%	3,2	5,9	4,5
Брак, голів	12	8	20
%	2,4	1,9	2,2

Ягнятка народжуються в основному міцної конституції, достатньо крупними, з коротким блискучим волосом. Наявність плоского смушкового типу (50,2%), короткого волосу, тонкої міздри дозволяє проводити забій ягнят на смушки в більш пізні строки (5-7 діб, згідно інструкції по бонітуванню каракульських ягнят 1-3 доби).

Науковцями дослідної станції селекційна робота спрямована на отримання смушків плоского типу з тонкою міздрою, високою живою масою ягнят при народженні, великою площею шкурок першого сорту. Для відтворення власного стада залишають тварин плоского і жакетного смушкових типів.

Площа смушків в середньому становить 1850-2100 см², довжина волосу 7,5-10,5 мм. Смушки реалізують на Тисменецьку фабрику Івано-Франківської області.

Молочна продуктивність вівцематок – генетично обумовлена селекційна ознака, яка в значній мірі сприяє реалізації генетичного потенціалу скороспілості одержаного від них приплоду, а також виробництву товарного молока після відлучення ягнят.

Молочність вівцематок в значній мірі залежить від їх віку, багатоплідності, а також спрямованої селекції [3].

Результати досліджень свідчать, що вівцематки буковинського типу притаманна висока молочна продуктивність, яка обумовлена кількістю народжених і вигодованих ними ягнят. Враховуючи, що ягнят в ранньому віці забивають на смушки, доїння вівцематок є фізіологічно необхідно, що сприяє розвитку молочної залози та запобігає маститу.

Лактаційний період у вівцематок тривалий при високій його рівномірності, що забезпечує реалізацію генетичного потенціалу скоростиглості росту ягнят в період підсису та при виробництві товарного молока.

Від однієї вівцематки отримано 109,1 кг товарного молока при середньодобовому надої 0,695 кг. Вироблено бринзи на одну вівцематку 24,2 кг. Тривалість доїння вівцематок 157 днів (табл.3).

Таблиця 3. Виробництво товарного молока

Показник	Одиниці виміру	Буковинський тип асканійської каракульської
Всього вівцематок	гол.	703
Кількість дійних вівцематок	гол.	620
%	%	88,2
Тривалість доїння	днів	157
Тривалість лактації	днів	170
Надоєно молока в господарствах	тонн	67,7
Середньодобовий надій від вівцематки	кг	0,695
Надій молока від однієї дійної вівцематки	кг	109,1
Надій молока від однієї вівцематки на початок року	кг	96,3
Середня жива маса маток	кг	52,4
Вироблено бринзи на одну вівцематку, кг	кг	24,2
Вироблено молока на 1кг живої маси дійної матки	кг	2,1
Вироблено товарного молока на 1 кг живої маси, вівцематки на початок року	кг	1,84

На сьогоднішній день продукти, виготовлені з овечого молока (бринза, урда, знежирений сир, масло), користуються високим попитом у населення, їх реалізаційна вартість достатньо висока. У ва-

ловому доході частка продуктів з овечого молока становить близько 60%, м'яса в живій масі – 45%, в той час як вовни лише 3,0%.

Висновки. Встановлено, що тварини буковинського типу асканійської каракульської породи міцної конституції з високими показниками продуктивності, які добре пристосовані до умов вологого клімату Буковини. Вівцематки володіють високими показниками відтворувальної здатності та молочної продуктивності.

Список використаної літератури

1. Польська П. І. Молочність вівцематок і ріст ягнят інтенсивних типів асканійської м'ясо-вовнової породи за умов різного рівня годівлі / П. І. Польська, Г. П. Калашук, Н. П. Глебова, О. Й. Атановська-Маслюк // Вівчарство: міжвідом. темат. наук. зб. – Вип. 35. – Нова-Каховка «Пиел». – 2009. – С. 76-83.

2. Могильницька С. В. Селекційна оцінка молочної продуктивності овець різних типів асканійської каракульської породи: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук / С. В. Могильницька. – Миколаїв, 2013. – 20 с.

3. Черномиз Т. О. Деякі проблеми виробництва овечого молока / Т. О. Черномиз, О. Б. Лесик, М. В. Похивка // Науково-технічний бюлетень ІН УААН, 2009. – № 100. – С. 504-508.

4. Плохинский Н. А. Руководство по биометрии для зоотехников / Плохинский Н. А. – М.: Колосок, 1969. – 256 с.

5. Інструкція з бонітування овець; Інструкція з племінного обліку у вівчарстві та козівництві. – К., 2003. – 156 с.